

Mødestedet

20 år på Vesterbro

Mødestedet – Kirkens Indvandrerarbejde på vesterbro – drives af Danmission i samarbejde med de ti sogne i Vesterbro Provsti.

Formand for lokaludvalget: Sognepræst Peter Hjort

Daglig leder: Thyra Smidt

MØDESTEDET

Valdemarsgade 14, 3

1665 København V

Tlf. 33 21 27 03

Fax: 33 21 27 29

E-mail: moedested@danmission.dk

Danmission

Strandagervej 24

2900 Hellerup

Tlf. 39 62 99 11

E-mail: danmission@danmission.dk

Hjemmeside: www.danmission.dk

MØDESTEDET - 20 år på Vesterbro

Udgivet i anledning af Mødestedets 20-års jubilæum, august 2004.

Thyra Smidt (ansv. redaktør)

Redaktionelle medarbejdere:

Bent Dahl Jensen

Inger Dahl Jensen

Fotos:

Bent Dahl Jensen, Inger Dahl Jensen,
Mødestedet

Grafisk produktion: SubDesign

Tryk: Morsø Folkeblad

MØDESTEDET

- 20 år på Vesterbro

Den 15. august 1984 åbnede Mødestedet – Kirkens Indvandrerarbejde på Vesterbro. Der er sket meget siden den spæde start for 20 år siden. Mødestedet har kontakt med op mod 1000 mennesker - nogle kommer hyppigt, andre mere sjældent. Årligt har Mødestedet mere end 8000 besøg af mennesker, som benytter sig af stedets mange forskellige tilbud.

Mødestedet er dybt forankret i det folkekirkelige liv på Vesterbro og tilføjer en vigtig dimension til det mangeartede kirkeliv i bydelen. I et område, der blandt andet er præget af en stor variation i det kulturelle og religiøse liv, betyder det meget, at der også er en gren af kirkens arbejde, som særligt er rettet mod mennesker med en fremmed baggrund. Ingen af sognekirkerne ville være i stand til alene at løse denne store opgave, men i samarbejdet mellem Danmission og Vesterbrokirkerne er det lykkedes at skabe et sted, hvor mennesker uanset religiøs eller

kulturel baggrund kan mødes på en ligeværdig måde og gennem samvær og samtaler kan nå frem til en gensidig respekt. Det, der er med til at skabe den positive dialog, er, at man i Mødestedet står ved sin kristne identitet, samtidig med at man lytter til den anden i respekt for den andens identitet. Kun når man gensidigt står ved at være den, man er, kan man for alvor mødes.

Vi ønsker med dette jubilæumshæfte at tegne et billede af det mangfoldige diakonale arbejde, der foregår i Mødestedet i dag – og bringer samtidig korte historier om nogle af de mennesker, der har deres gang i Mødestedet. Vi håber, at det vil bidrage til at skabe øget forståelse mellem danskere, indvandrere og flygtninge.

*Sognepræst Peter Hjort,
formand for Mødestedets lokaludvalg*

8000 besøgende om året

Der kommer årligt omkring 8000 besøgende i Mødestedet. I 2003 var tallet 8019 besøgende. I gennemsnit kommer der mellem 45 og 50 de dage, der er åbent. Nogle kommer ofte, andre mere sjældent og nogle kun enkelte gange. I løbet af et år kommer mellem 800 og 1000 forskellige mennesker i Mødestedet.

De 8019 besøgende fordeler sig således:

Kvinder	4593 – 57,3 pct.
Mænd	2409 – 30,0 pct.
Børn	1017 – 12,7 pct.

60 nationaliteter og etniske grupper var repræsenteret blandt de besøgende i 2003:

Tyrkiet	1972 – 24,6 pct.
Danmark	1706 – 21,3 pct.
Kurdistan	732 – 9,2 pct.
Kina	631 – 7,8 pct.
Iran	577 – 7,2 pct.
Pakistan	289 – 3,6 pct.
Marokko	282 – 3,5 pct.
Afghanistan	93 – 1,2 pct.
Andre lande	1737 – 21,6 pct.

De andre lande er: Nigeria, Brasilien, Kenya, Palæstina, Ghana, Irak, Bangladesh, Tyskland, Nepal, Gambia, Algeriet, Sverige, Vietnam, Ukraine, Rusland, Tanzania, Israel, Jordan, Italien, Letland, Sri Lanka, Portugal, USA, Polen, Sudan, Holland, Bosnien, Egypten, Madagaskar, Venezuela, Thailand, Østrig, Laos, Mali, Canada, Somalia, Armenien, Taiwan, Indien, Norge, Filippinerne, Litauen, Ungarn, Finland, Frankrig, Slovakiet, Argentina, Spanien, Færøerne, Grækenland, Schweiz og Malaysia.

Det begyndte i en kælder

■ Den 15. august 2004 er det præcist 20 år siden, at Mødestedet åbnede i et kælderlokale i Oehlenschlægersgade 26 på Vesterbro. Men allerede fem år tidligere, i 1979, ansatte Det Danske Missions-selskab (nu Danmission) Bjarne Jørgensen som indvandrersekretær. I begyndelsen blev tiden brugt på at sætte sig selv og andre ind i den verden, de nyankomne indvandrere og flygtninge befandt sig i og lære deres kultur og verden at kende. Han udarbejdede en række rapporter, var i 1981 på en fire ugers studierejse til Tyrkiet og var med i den arbejdsgruppe, der i 1983 oprettede Indvandrer-kvindecentret i Elmegade på Nørrebro.

Som en udløber af Indvandrerkvindencentret opstod ideen om at åbne et center på Vesterbro, så man fik dækket de to bydele, hvor der boede flest muslimer i København. I første omgang ønskede man at skabe et te-hus for indvandrere. Samtidig inviterede Bjarne Jørgensen præsterne på Vesterbro til en studiekreds om fremmede religioner, og herigennem fik han et godt samarbejde med sognepræst Andreas Esbensen, Apostelkirken, som stillede sit kontor til rådighed for Bjarne Jørgensen.

I slutningen af 1983 flyttede KFUK's Sociale Arbejde fra et kælderlokale i Oehlenschlægersgade, hvor organisationen havde drevet et værested, og Andreas Esbensen foreslog, at man lejede dette lokale. Det blev begyndelsen til Mødestedet for indvandrere og danskere, som arbejdet oprindeligt hed, og der blev den 9. december 1983

nedsat en arbejdsgruppe med sognepræst Hanne Storebjerg som formand.

Efter nogle møder i arbejdsgruppen besluttede man at åbne Mødestedet nogle timer om eftermiddagen et par dage om ugen, hvor indvandrere og danskere kunne mødes. Det åbnede den 15. august 1984 med Bjarne Jørgensen som leder, og lærer Grethe Pedersen blev formand for arbejdet. I 1991 overtog sognepræst Andreas Esbensen formandsposten, og i 2001 gik formandshvervet videre til sognepræst Peter Hjort, Sct. Matthæus Kirke.

Mange mennesker mødte op ved åbningen, og en gruppe frivillige meldte sig til arbejdet, men i lang tid herefter kom der kun ganske få besøgende. Der kom så få, at man overvejede at lukke igen. Men så kom Baba – en tyrkisk mand, der boede i området. Han hed Mehmet, men Bjarne Jørgensen gav ham navnet Baba, som betyder far og er en ærefuld titel til et ærefuldt medlem af det nære samfund. Det, der blev vendepunktet, var, at Baba en dag kom med en gul rudekuvert. Den var fra skattevæsenet. Der var opstået problemer for Baba, fordi han ikke kendte tilstrækkeligt til det danske system. Baba fik hjælp til at løse problemet – og han blev herefter en engageret ambassadør for Mødestedet.

Herefter udviklede arbejdet sig. Det første år kom der godt 1000 besøgende. Ved 15-års jubilæet nærmede tallet sig 10.000 besøgende, og i 2003 var der over 8000 besøgende.

Fra de første år i pionérperioden kan også

I gennemsnit kommer mellem 45 og 50 besøgende i Mødestedet, der har åbent mandag-torsdag.

nævnes diakon Bente Bjerregaard, der i 1985 blev ansat som sognemedhjælper på halvtid i et samarbejde med Bavnehøj Kirke, hvor hun arbejdede resten af tiden. Dermed kunne Mødestedet også begynde et kvindearbejde på Mødestedet. Det blev yderligere styrket, da søster Marianne Andersen året efter blev ansat i Mødestedet. Med hendes ansættelse begyndte også et opsøgende arbejde ud fra Mødestedet og samtidig blev åbningstiden udvidet. Kvindearbejdet blev siden ført videre af blandt andre indvandrersekretær Kirsten Ramsdal.

Selv om kælderlokalet blev udvidet med nabolokalet, blev pladsen efterhånden for trang, og i 1995 flyttede Mødestedet til de nuværende lokaler på tredje sal i en nedlagt fabriksbygning i Valdemarsgade 14. En række energiske medarbejdere har i årenes løb ydet en stor indsats og herigennem bidraget til, at Mødestedet har udviklet sig til det mødested, det er i dag.

Ved 20-års jubilæet i 2004 er der ansat fire

medarbejdere i Mødestedet. De fleste på deltid, således at der samlet dækkes godt tre fuldtidsstillinger. Herudover arbejder et par volontører i Mødestedet, og mange frivillige hjælper til i kvindearbejdet, med lektiehjælp og i eftermiddagscaféen.

20 års erfaring

De mange erfaringer, Mødestedets medarbejderne har gjort sig gennem nu 20 års arbejde, kommer også mange andre til gode. Thyra Smidt og de øvrige medarbejdere er ofte ude i kirker, foreninger m.v. for at fortælle om Mødestedet, og der går sjældent en uge, uden at en skoleklasse, et konfirmandhold eller danske eller udenlandske gæster er på besøg for at høre om arbejdet.

Ligeledes er Mødestedet jævnligt praktiksted for studerende fra forskellige uddannelser, ligesom mennesker har været i jobtræning og aktivering i Mødestedet.

Vigtigt bindeled i integrationen

Af Bertel Haarder (V)

Minister for flygtninge, indvandrere og integration

Jeg ønsker Mødestedet tillykke med 20-års jubilæet og dermed med 20 års erfaring inden for arbejdet med socialt udsatte flygtninge og indvandrere. Blandt vore nye borgere er der – ligesom i den øvrige danske befolkning – mennesker, der har behov for særlig støtte for at få mest muligt ud af livet. Det er vigtigt, at de får mulighed for at skabe sig et netværk både til andre flygtninge/indvandrere og til institutioner, virksomheder og ressourcerstærke personer i lokalsamfundet. Dermed får de mulighed for at dele deres erfaringer med hinanden, ligesom de opnår kontakt til de skoler, institutioner, foreninger og virksomheder, som er en del af deres hverdag i lokalområdet. Lokale initiativer som eksempelvis Mødestedet på Vesterbro, der tager ansvar for integrationsarbejdet og fungerer som bindeled mellem marginaliserede etniske minoriteter og det danske samfund, har derfor en vigtig rolle i integrationen af landets nye borgere.

Diakonalt arbejde fremmer integrationen

I foråret 2004 foretog Ph.d. Mogens S. Mogensen fra Intercultural Consultancy Service (ICS) en evaluering af arbejdet i Mødestedet. Han konkluderer blandt andet:

"Undersøgelsen har vist, at Mødestedet udfører et omfattende diakonalt arbejde på Vesterbro i forhold til mange hundreder indvandrere og flygtninge. Hovedvægten ligger i arbejdet med kvinder, og Mødestedets særlige styrke ligger i at nå marginaliserede grupper af flygtninge og indvandrere, som det offentlige system har svært ved at hjælpe. ...

Undersøgelsen har endvidere vist, at Mødestedets diakonale arbejde i praksis bidrager til at fremme integrationen af flygtninge og indvandrere i det danske samfund. Især bidrager Mødestedet til integration, når det gælder sprog, kultur og demokrati, og også i nogen grad indirekte når det gælder uddannelse. ...

Mødestedets kirkelige forankring og identitet har vist sig ikke at udgøre noget problem med hensyn til udførelsen af dets opgaver i relation til mennesker med en anden religiøs baggrund (oftest muslimer). Tværtimod viser undersøgelsen, at det har fremmet Mødestedets muligheder for at arbejde blandt muslimer, ligesom det også tilfører integrationsprocessen en vigtig religiøs dimension."

Ved aldrig hvad dagen bringer

■ - Når jeg tager hjemmefra om morgenen, ved jeg aldrig, hvordan dagen kommer til at forme sig. Der er ikke to dage, som er ens, og jeg tror ikke, at der er det sociale problem, som vi ikke er stødt på, siger Thyra Smidt, der har været leder af Mødestedet siden efteråret 2001. Hun er uddannet folkeskolelærer, har i ni år arbejdet for Det Danske Missionsselskab (nu Danmission) i Bahrain og Jordan og var højskolelærer før skiftet til Mødestedet.

Nogle gange venter kvinder udenfor, når Thyra møder ved ni-tiden – selv om Mødestedet først åbner kl. 11.

Det er mange forskellige ting, de kan have på dagsordenen. Det kan være spørgsmål i forbindelse med starthjælp eller kontanthjælp. Eller de kan have brug for hjælp til at ringe til læge, sagsbehandler eller andre instanser. Det kan også være, at de ønsker at tale om problemer i forbindelse med sager om familiesammenføring, en eventuel skilsmisse eller en asylsag. Eller det kan være en kvinde, der akut har brug for at finde et sted at bo, fordi hendes mand har smidt hende ud.

Kulturfolk

- Nogle kommer med breve, som de har svært ved at forstå. I en periode kom en del, der var forvirrede om størrelsen af deres boligydelse, fordi de i løbet af kort tid fik to breve med forskellige oplysninger. Først fik de én besked, og dernæst en anden. Her hjælper vi dem med at ringe til kommunen, så de

får besked om, hvad de skal regne med og får forklaret årsagen til, at der er sket ændringer, siger Thyra Smidt.

Hun og de øvrige medarbejdere er også tit med en person hos lægen, på socialkontoret eller på politistationen for at bistå i konkrete sager. På den måde fungerer medarbejderne som kulturfolk mellem indvandrere og flygtninge og de danske myndigheder.

Mødestedet virker også som kulturfolk gennem meget af det, der foregår i ugens løb. Dels er der frokostmøder for kvinder, højskoleaftener og andre aktiviteter, hvor der oplyses om, hvordan det danske samfund fungerer – f.eks. fortæller man i dagene omkring den 5. juni, hvorfor Danmark fejrer grundlovsdag. Dels kommer man i samtalerne i det daglige tit ind på at tale om de forskelle, der er mellem f.eks. tyrkiske og danske familietraditioner, om børneopdragelse eller om, hvordan man behandler de ældre.

- Det kan også være unge, der kommer for at tale om vanskelighederne ved at skulle leve mellem to kulturer. Hjemme har de den kultur, de kommer fra, og samtidig skal de nu leve i en dansk kultur. Forskellene kommer blandt andet frem i kønsrollemønstret. Nogle af dem kommer fra samfund, hvor de ikke er vant til, at mænd og kvinder taler så meget sammen, som vi gør. Pludselig opdager de så, at det kan man godt. Men det kan betyde, at nogle af mændene har svært ved at forstå, hvor grænsen går, og der er kvinder, som bliver usikre

på, hvad der i Danmark forventes af dem som kvinder i forhold til, hvad der forventes i hjemlandet.

Møder det enkelte menneske

Forskellen kan også komme frem i forhold til debatten om arrangerede ægteskaber.

- I nogle tilfælde er der en hårfin balance mellem, hvad der er et arrangeret ægteskab og et tvangsægteskab. Hos de unge piger er tankegangen, at man går ind i et arrangeret ægteskab, for sådan plejer man at gøre det. Det møder vi også her. Men for mange har det udviklet sig sådan, at de unge piger selv finder deres mand, og derefter går de til forældrene og lader dem spille den rolle, de traditionelt har ved et arrangeret ægteskab. Så det bliver ligesom et arrangeret ægteskab, men med en mand, de har selv fundet. Det ligger ikke så langt fra vores "Kirsten giftekniv".

- Men vi bliver kun involveret i de sager, hvor tingene går i hårdknude.

- I den slags samtaler gør vi meget ud af at fortælle kvinden, hvilke muligheder hun har, så hun selv kan tage sit valg. Vores holdning er, at vi ikke kan leve deres liv, men vi kan være med til at åbne deres øjne for de løsningsmodeller, der er, siger Thyra Smidt.

Mødestedets leder, Thyra Smidt, fortæller om affaldssortering ved en kvindefrokost.

Uundværligt mødested

Af Erik Norman Svendsen
Biskop over Københavns Stift

Mødestedet på Vesterbro er et gedigent kirkeligt arbejde, båret fra starten af Det Danske Missionselskab, i dag Danmission, i nært samarbejde med en række sogne på Vesterbro. Det er som bekendt et mødested for kristne og muslimer, danskere og indvandrere. Den slags mødesteder kan vi ganske enkelt ikke undvære i den multireligiøse og multikulturelle virkelighed, som Vesterbro er i dag. Uden den slags mødesteder trives fjendebilleder og fordomme alt for let, hvor farlige konfrontationer opstår.

Det er godt, at det netop er det folkekirkelige fællesskab i bydelen, der på denne måde byder indvandrerne indenfor i respekt og agtelse for deres kulturelle og religiøse baggrund. Som kristne har vi ikke svært ved umiddelbart at forstå, at troen kan spille en afgørende rolle for andre menneskers liv og trivsel, ligesom vi i Jesu ord og gerninger har den stærkest tænkelige tilskyndelse til at tage os af enhver, som har brug for det.

Mødestedet er ikke en kirke, men rummer dog både forkyndelse og diakoni og viser i hele sit virke hen til den Kristus, der er kirkens grundvold.

Jeg ønsker til lykke med jubilæet og Guds velsignelse over arbejdet.

Forbillede og inspirator

Af Bente Juhl-Thomsen

Hjertelig tillykke med de første 20 år som et centralt knudepunkt for udveksling af tro og kultur i bydelen! Mødestedets betydning for kontakten med andre kulturer og religioner kan slet ikke vurderes. Det behøver ikke at være det direkte besøg hos jer eller brugen af jeres faciliteter, fra begyndelsen i ydmyge kælderlokaler til jeres nuværende højt til vejrs, der betyder noget – men mere jeres moralske støtte og indsats i bydelen som forbillede og inspirator, der har haft betydning for i hvert fald os i vores lille familie.

Man gør sig mange overvejelser, når man får børn. Pludselig begynder ens omgivelser at få ny interesse. Man indser, at andre end én selv får indflydelse på barnets opvækst og dannelsen af barnets værdier m.v. Hvor man i sine unge år kunne bosætte sig hvor selv helst uden at skele til andet end udbud og pris, bliver det med ét andre normer, der ligger til grund for ens vurdering af bosted og omgivelser.

Mødestedets aktive og frimodige kontakt med og åbenhed over for andre kulturer og gudstro har været bærende for vores måde at opdrage vore børn til mødet med den brogede skare af naboer fra hele verden, vi har mødt i alle disse mange år på Vesterbro.

Tak og tillykke fra familien Juhl-Thomsen.

Bente Juhl-Thomsen er menighedsrådsformand i Maria Sogn og tidl. formand for Vesterbro Lokalfællesskab.

Nogen at snakke med

■ - Kvinderne kommer her for at møde hinanden, for at møde os og for at få hjælp til at løse deres problemer. Det er konceptet for Mødestedets tilbud til kvinder, og det har ikke ændret sig, fortæller Alice Pedersen, som har været medarbejder i knap fem af Mødestedets 20 år.

Et par af kvinderne kan huske en af de første kvindelige medarbejdere, Marianne, som var meget opsøgende og inviterede unge indvandrekvinder med børn til at komme hjemmefra og møde andre kvinder. Nu er der en del midaldrende og ældre kvinder, som bruger Mødestedet, mens mange unge har børnene i institution og går på arbejde. Unge flygtninge- og indvandrerkvinder kommer typisk i kortere perioder, mens de har brug for hjælp i en akut situation.

Hygge og hjælp i dagligdagen

Fra klokken 11 og frem til kl. 14.30 er Mødestedet åbent kun for kvinder. Fire dage om ugen.

- En dag forsøgte de at overtale mig til, at vi skulle have åbent hver dag, også i weekenden, siger Alice.

- Én af dem sagde: "Det er et fængsel at være derhjemme. Jeg bliver i godt humør af at komme herhen, hvor der er nogen at snakke med."

Mødestedets bløde sofaer inviterer til hygge og

kvindesnak, og er man af hunkøn er det ganske let at komme i kontakt med de tørklædeklædte kvinder, som på gaden kan virke utilgængelige. Når sproget glipper, kan en ældre tyrkisk kvinde sagtens finde på at give et kærligt klap på kinden til en dansk kvinde på besøg.

Medarbejderne er mærkbare hyggespredere, og meget af deres tid går med at være til stede for kvinderne, men ind imellem tager de sig også tid til at gå med ud for at klunse ting til en lejlighed, gå med til sagsbehandleren, i banken eller på hospitalet.

- Sagsbehandlere er tit glade for, at vi er med, fordi de kan føle sig magtesløse, når de ikke kan gøre sig forståelige. Vi kan stå bagved og skubbe på, men vi må ikke gøre kvinderne hjælpeløse ved at gøre tingene for dem, siger Alice Pedersen, der er uddannet afspændingspædagog og diakon.

Nyheder og det nære liv

De kvinder, der bruger Mødestedet, ser ikke dansk tv og læser ikke danske aviser, men medarbejderne tager af og til noget op fra nyhederne.

- I dag fortalte jeg, at der stod i den lokale ugeavis, at der havde været tre overfald, begået af indvandrere. De syntes, det var meget trist. Ellers er det mest det nære, vi taler om: deres liv, deres hjem

Det er et fængsel at være derhjemme. Jeg bliver i godt humør af at komme herhen, hvor der er nogen at snakke med.«

En billedkunstner har undervist kvinderne i akvarelmaling. De var lidt skeptiske til at begynde med, men da de først kom i gang, morede de sig med maling og pensler.

og børn. Jeg fortæller også fra mit eget liv, også for at modarbejde, at jeg bliver behandlet, og at de bliver klienter: At jeg besøger min mor på plejehjem, at jeg er alene og kun har en lille familie.

- Da min far døde, var der en ung pakistansk kvinde, der straks sagde, at hun ville komme til begravelsen. Vi kan lære noget af deres måde at forholde sig til døden på. De kommer med mad til de efterladte i lang tid, og det er i orden at sørge. Det er der mere plads til end hos os, hvor man får én fridag til begravelsen.

Tro møder tro

Medarbejderne fungerer som kulturtolke på mange planer, også på det religiøse område.

Op til pinse fortalte Alice om de kristnes tro på Helligåndens virke, og stik imod manges forventninger skaber hendes egen tro en bro til troende fra en anden religion.

- En ældre muslimsk kvinde blev så glad for

vores samtale, at hun spurgte, om ikke jeg ville være hendes medkone, altså at jeg skulle giftes med hendes mand. Det var for mig et udtryk for et dybt åndeligt fællesskab, siger Alice Pedersen.

Gymnastik giver energi

Kvinderne kan gå til gymnastik to gange om ugen. Lægerne i området henviser kvinder til gymnastik på Mødestedet, og det har bragt nogle af kvinderne i kontakt med Mødestedet.

- Jeg har fortalt om kost og sundhed, om slanketure, og sammenhængen mellem tykke lår og dårlige led, siger Alice og fortæller om en kvinde, der i en periode var med til gymnastik, fordi det gav hende energi til at få lavet tingene derhjemme. Og hendes kommentar om Mødestedet i øvrigt: "Hvis jeg skal have besøg af nogen derhjemme, skal jeg gøre rent og lave mad og invitere, og så bliver jeg stresset. Her kan jeg bare komme og være sammen med andre."

Mødestedet bygger bro

Af Bo Asmus Kjeldgaard (SF)

Familie- og arbejdsmarkedsborgmester

"Ingen mur er så høj, at der ikke kan bygges bro over den" er mottoet for Mødestedet i Valdemarsgade. Omkring otte tusind gange om året går døren op til Danmissions hyggelige lokaler, hvor danskere, indvandrere og flygtninge mødes til samvær og hygge og en lang række sociale aktiviteter.

Jeres evne til at trække folk ind i et fællesskab på tværs af kulturelle og religiøse forskelle er fabelagtig. Engagementet og den ægte omsorg for andre mennesker er for nylig blevet rost i en flot evaluering, der også fremhævede, hvordan Mødestedets brug af både personlige og faglige netværk åbner nye muligheder for mange brugere.

Så også fra Københavns Kommune skal der lyde et varmt tillykke med 20-års jubilæet. Det er politisk hjerteblod for mig, at vi får styrket integrationen og de frivillige, sociale kræfter. Fra kommunen skal vi støtte og indgå ligeværdige partnerskaber efter behov, men ellers træde til side og lade de frivillige kræfter selv. Resultatet ses næppe bedre end i Mødestedet i Valdemarsgade. Endnu en gang hjertelig tillykke.

Kvindefrokost på tyrkisk

■ Fem tyrkiske kvinder med de typiske blomstrede tørklæder sidder omkring et sofabord med en masse små stykker udrullet dej, som de fylder med krydret fars. Der skal laves mange små dejtingester, for i dag byder Mødestedet på kvindefrokost.

To gange om måneden er der fælles frokost, som kvinderne ser frem til, og snakken går livligt, mens de forbereder maden. Sidder der mon en og anden og husker tilbage til den tyrkiske landsby, hun kommer fra, hvor hun har været med til at forberede endnu større mængder af mad til bryllupsfester?

På begge sider af køkkenbordet står en anden gruppe kvinder, som tager del i madproduktionen. En af dem ruller dej ud på bordet og skærer den ud i små stykker, som fire andre kvinder fylder med fars. Det bliver til mange dejtingester, som koges i en kæmpegryde på komfuret. Der er også nogle stykker i gang med at skære salat og røre yoghurt med hvidløg.

Frokosten er klar, og rundt om bordet samles omkring 20 tyrkiske kvinder. Unge med børn, midaldrende og et par enkelte gamle over 80. Snakken går på tyrkisk, men der lyder også danske ord, for Alice og Thyra taler dansk med dem, der sidder nærmest. Et par unge pakistanske kvinder er kommet til og nyder den tyrkiske mad, der kaldes mante.

- Har du en plastikbeholder, så vi kan tage mad med til Buri, som er syg, spørger en af kvinderne

Alice, som hjælper med at finde noget, der kan bruges til madkasse.

Pas på naturen

Kvindefrokosten har altid et tema, og i dag har Thyra en plakat med om affald.

- Vi skal passe på naturen, og derfor er det vigtigt, at vi ikke bare smider alt muligt i skraldespanden, forklarer hun.

- Glas og flasker skal i containeren, batterier kan afleveres i forretninger, medicin, vi ikke har brugt, skal på apoteket, og vi må ikke smide plastik og sølvpapir ude i naturen, for så bliver der beskidt.

En af de unge tyrkiske kvinder, der taler perfekt dansk, oversætter til tyrkisk, så budskabet om affaldssortering også når dem, der kun forstår ganske lidt dansk.

Tyrkiske kvinder er sammen med Alice Pedersen i gang med at lave dejtingester til en ret, der hedder mante.

Mine øjne har set dine øjne

■ Gönul har som andre tyrkiske kvinder et farvet tørklæde over håret, næsten som danske kvinder tidligere bandt deres tørklæde. Hun har smilende brune øjne under de kraftige mørke øjenbryn.

- For 18 år siden fødte jeg en lille pige, og jeg skulle hen i kirken (for at få skrevet fødselsattest, red.). En dag kom en kvinde, jeg ikke kendte, og ringede på døren. Hun havde en pose med børnetøj, appelsiner og sukker med til mig. Det var Marianne, der arbejdede på Mødestedet. Måske havde hun hørt fra kirken, at jeg havde fået en pige. Hun skrev adressen på Mødestedet til mig og sagde, at jeg kunne komme med min lille pige, hvis jeg ville. Jeg begyndte at komme hver dag, og der var mange damer fra Tyrkiet og andre lande. Så kom jeg i arbejde og gjorde rent i mange år. Men nu har jeg ondt mange steder, og for halvandet år siden blev jeg fyret. Jeg begyndte igen at komme næsten hver dag på Mødestedet, fortæller Gönul, der bor på Vesterbro.

- For to uger siden var vi på udflugt til Malmø. Vi kørte i bus, og gik en tur på butiksgaden. Jeg kan godt lide at snakke med andre, og vi havde madpakker med, som vi spiste i parken. Med Oddrun (medarbejder i Mødestedet, har pt. orlov) har jeg været på besøg hos en gammel dansk dame på over 90 år. Hun havde dårligt knæ. Så hun kunne ikke gå så godt, men hun boede alene og klarede sig selv. Vi kunne ikke forstå, hvordan hun kunne klare sig selv, siger Gönul, hjulpet lidt på gлед af Mødestedets leder, Thyra Smidt.

Gönul fortæller, hvor overrasket hun blev, da hendes nabo bankede på og gav hende sine nøgler og 50 kroner. Hun skulle ud at rejse og bad Gönul om at vande hendes blomster. "Hvorfor giver du nøgler til en udlænding?" spurgte Gönul hende.

- Hun sagde, at hun havde set, at vi er gode mennesker. På tyrkisk siger vi: "Mine øjne har set dine øjne," når vi har mødt gode mennesker.

Gönul giver Mødestedets leder Thyra et stort knus og siger:

- Når jeg sover om aftenen, tænker jeg på Mødestedet. Her har jeg mine tyrkiske veninder, og Thyra er en god dame. Hun er lige som – og så peger hun på armen for at vise, at hun mener et armbånd – guld.

Gönul kommer næsten hver dag i Mødestedet – og er glad for at tale med Thyra og de øvrige medarbejdere.

De er gæstfrie i Jylland – ligesom i Marokko

Fatima fra Marokko kom for 19 år siden til Danmark med sin familie. Hun mødte søster Marianne fra Mødestedet på gaden.

- Hun hilste på mig, fordi jeg går med tørklæde, så hun kunne se, at jeg er muslim.

Senere kom hun på besøg hos mig og min familie, og hun inviterede mig til at komme på Mødestedet. Dengang var det i kælderens i Oehlenschlägersgade, fortæller Fatima, der bærer et hvidt tørklæde, der går lidt ned over panden. Hendes smukke, sorte kjole har sorte og hvide broderier, og hun fortæller, at den har hendes bror købt til hende i Egypten.

- Dengang kom jeg næsten hver dag, og jeg var meget glad for at være sammen med kvinder fra forskellige lande. Men nu går jeg på sprogskole igen, og derfor kommer jeg kun om tirsdagen, når jeg har fri. Fatima er enlig og lever sammen med sin far. Han har giftet sig igen, efter at hendes mor døde af kræft, så Fatima har ikke ansvaret for faderen.

- Jeg har også familie i Belgien og Frankrig, og næsten ingen i Marokko, men jeg rejser stadig til Marokko. For der blev jeg født, og somme tider savner jeg mit land, siger Fatima.

- For nogle år siden var vi i Jylland i tre dage. Vi var 16 kvinder, og vi overnattede på et lille hotel. Vi besøgte moderen til en af medarbejderne, og den næste dag hendes svigerforældre. De var meget gæstfrie i Jylland, så jeg drømte om at være i Marokko.

Lektiehjælp forbinder kulturer

■ Man har ikke de bedste odds for at klare sig i det danske samfund, når man ikke har gået i skole, før man er 12 og flygter med sin familie fra Somalia til Kenya, hvor der er undervisning i nogle få fag, og derfra kommer til Danmark som 16-årig.

Men på trods af de vanskelige omstændigheder er Iman fra Somalia nu som 22-årig optaget på DTU (Danmarks Tekniske Universitet) og er klar til at tage en videregående uddannelse. Hun har slidt i det, og så har hun fået lektiehjælp på Mødestedet. Gwynneth Llewellyn, som er pensioneret VUC-lærer begyndte at hjælpe Iman med engelsk og dansk, da Iman gik i hf og senere med geografi, religion og samfundsfag.

- De unge indvandrere har problemer med at læse sig ind i de krævende tekster på hf-niveau, for ofte har de kun to ufuldstændigt udviklede sprog. Modersmålet er grundlaget for at lære et nyt sprog, og når de ikke er ikke vant til at tænke og skrive i længere forløb på deres modersmål, er det svært for dem at klare de sproglige krav efter folkeskolen, siger Gwynneth Llewellyn.

Nutidig dansk litteratur kan chokere

- Iman fra Somalia og jeg har læst salmer af Kingo

og Brorson, og hun var optaget af de islandske sagaer, der mindede hende om noget, hun kendte. Jeg har forklaret idégrundlaget for romantikken, biedermeier, sædelighedsfejden, eksistentialismen osv. Det beskriver udviklingen i et samfund, hvor meninger brydes, og jeg har på den måde prøvet at bibringe hende en forståelse af, hvorfor og hvordan samfundet har ændret sig. Hun var glad for H.C. Andersen, mens 1990'ernes danske litteratur var som en bombe i hendes bevidsthed, siger Gwynneth Llewellyn.

Oplevelsen af Imans chokerede reaktion på det barske og nærmest pornografiske sprog, som hun som elev var tvunget til at læse, fik Gwynneth til at skrive en kommentar i Information. Hun opfordrede de danske gymnasielærere til at overveje de tekster, de præsenterer eleverne for, og hvordan de kan hjælpe de unge muslimer med at tackle teksterne.

- Imans gymnasielærer kom til en samtale på Mødestedet og forklarede, at de er forpligtet på at læse 1990'er-tekster. I Information blev jeg anklaget for at ville indføre censur og kun bruge tekster tilbage fra romantikken, fortæller Gwynneth Llewellyn med et skævt smil.

- Nogle af mine tidligere kolleger har svært ved forstå problemets alvor. Men de kan ikke komme uden

om, at det er et reelt problem for en ret stor del af deres elever, som kan føle sig dybt krænket. Mange indvandrere ville have haft det lettere, hvis de var kommet til Danmark i 1950'erne. Mødet med disse unge mennesker får en til at tænke kritisk, både over strukturer i indvandrer miljøerne, men også over for ens eget samfund og hvordan det tackler udfordringerne.

Fra indvandrer til indvandrer

Gwynneth Llewellyn er selv indvandret fra England, og som VUC-lærer satte hun især pris på den nære kontakt, der opstod til mange af de unge med indvandrerbaggrund.

- Det var det sværeste at opgive, da jeg blev pensioneret i 1998, og derfor er jeg utrolig glad for at kunne videreføre noget af det på Mødestedet. Det er et sted, man føler, at man tilhører, siger hun.

- Op til eksaminer kommer nogle af pigerne hjem til mig og får ekstra undervisning, hvis jeg fornemmer, at det kan hjælpe dem gennem en eksamen. Nogle er kommet videre, men også de ringer somme tider for at komme og tale med mig. Man skaber forståelse gennem samtale og ved at lytte sig ind på dem.

Forståelsen går begge veje, for indvandrerne har også forudfattede meninger, som kan nuanceres. Gwynneth nævner som eksempel en udtalelse fra en af "hendes" elever: "I siger, at I har menneskerettigheder, men jeg kan ikke blive dansker, selv om jeg arbejder meget på at tage hf-eksamen."

» Når de unge indvandrere ikke er ikke vant til at tænke og skrive i længere forløb på deres modersmål, er det svært for dem at forstå sprogligt krævende dansktekster.«

- Jeg forklarede hende, at samfundet ikke er perfekt, og at vi, selv om vi bestræber os på det, ikke altid lever op til idealerne. Der er folk, som har andre meninger om indvandrere, end dem Mødestedets medarbejdere har, og der ligger et stort arbejde i at blødgøre deres meninger, og det kan du være med til at ændre på, siger Gwynneth Llewellyn.

Netværk for lektiehjælp

Både praktikanter, frivillige og ansatte i Mødestedet giver lektiehjælp, men Gwynneth Llewellyn efterlyser flere pensionister, der vil være med til at give lektiehjælp.

- Der er brug for flere lektiehjælpere hver dag, og nogle af dem, jeg hjælper, kunne godt bruge mere hjælp. Jeg vil gerne danne en netværksgruppe, hvor hjælperne mødes, diskuterer arbejdet og lægger planer sammen, siger hun.

Iman fra Somalia har gennem lektiehjælpen fået mange nøgler til den meget anderledes danske kultur.

Mahec læser engelsk med Gwynneth Llewellyn, som er indvandret fra England i 1959.

HJÆLP TIL BEDRE DANSK

Mahec fra Pakistan læser engelsk med Gwynneth Llewellyn og matematik med indvandrersekretær Thomas Høyer. Hun kom fra integrationsskolen til 9. klasse og har taget flere fag på 9. klasses niveau og dansk på 10. klasse på VUC.

- Jeg er blevet meget bedre til at tale dansk, efter jeg er begyndt at komme på Mødestedet. Før gik jeg kun i skole, og ellers var jeg hjemme. Jeg har været i Danmark i ni år, og jeg er ca. 27 år. Jeg ved det ikke præcist, for i Pakistan var der dengang ikke registrering af, hvornår et barn blev født, siger Mahec.

Hendes fremtidsplaner er at blive uddannet til tandteknikerassistent eller i en forretning.

Torsdag aften med spisning og højskole

14

MØDESTEDET
20 ÅR PÅ VESTERBRO

■ Deltagermæssigt er torsdag aften ugens højdepunkt i Mødestedet. Det kan godt være svært at skaffe sig ørenlyd, når Thyra – eller hvem, der nu er aftenens leder – ringer med den lille dirigentklokke for at kalde til spisning klokken 18. Fremmødet ligger normalt på 40-45 mennesker – en blandet skare med børn og voksne, mænd og kvinder, danskere, indvandrere og flygtninge.

Ofte har et par af deltagerne stået for madlavningen, og der bydes tit på retter fra Middelhavsområdet, Pakistan eller andre lande i Asien og Mellemøsten. Deltagerne betaler 20 kroner for maden, og når der er ryddet af bordene, og opvasken er klar, er man klar til aftenens program.

Op til et valg kan det være besøg af lokale politikere, som diskuterer deres synspunkter. Det kan være besøg af en person fra Rehabiliteringscentret for Torturofre. Eller en professor fra H.C. Ørstedsinstituttet, der fortæller om sit arbejde – eller et lignende arrangement, hvor der er fokus på oplysning om forskellige sider af det danske samfund.

Der har også været aftener, hvor et ægtepar har fortalt om, hvordan de fordeler opgaver og pligter

i deres familie – som oplæg til samtaler om kønsroller, ægteskab og ligestilling.

Programmet kan også bestå i, at man holder en sangaften eller en aften med oplæsning af digte – og her bidrager såvel danskere som indvandrere og flygtninge. Nogle af de personer, der kommer i Mødestedet har selv skrevet digte og komponeret musik – og det har de optrådt med ved forskellige lejligheder. Der har også været aftener, hvor de har bidraget med danse og andre kulturelle indslag.

Torsdagshøjskole

Alt i alt kan de mange forskellige aftener bedst beskrives med ordet højskole. Deltagerne hører om væsentlige sider af det danske samfund og den danske kultur, og samtidig får danskere mulighed for at lære nogle af vores nye danskere og deres kulturelle og religiøse baggrund bedre at kende. Og det bliver værdsat af de besøgende i Mødestedet.

- Jeg kan godt lide at møde andre mennesker, og der kommer mange mennesker her. Det er spændende at møde mennesker og høre om deres lande. Nogle gange ser vi tyrkiske eller afghanske danse, og herigennem lærer vi mere om deres lande, siger Kanchan, der er fra Nepal.

Ofte har nogle af brugerne tilberedt den mad, der serveres for deltagerne torsdag aften. Aftenen begynder med fællesspisning, hvorefter der som regel er et foredrag eller et kulturelt indslag.

Hver tredje indvandrer er kristen

Der findes ingen officiel registrering af menneskers religiøse tilhørsforhold i Danmark. Derfor kan man ikke sige noget præcist om, hvordan den religiøse fordeling er blandt indvandrere og deres efterkommere.

Men man kan regne sig frem til et nogenlunde dækkende billede. Fremgangsmåden er den enkle, at man går ud fra, at den religiøse tilslutning blandt indvandrerne fra et land svarer til den religiøse fordeling i deres hjemland. Et eksempel: På Filippinerne er 93 procent af befolkningen kristne og fem procent muslimer. Hvis vi antager, at fordelingen er den samme blandt filippinere i Danmark, betyder det, at der blandt de 4721 filippinske indvandrere er 4399 kristne og 236 muslimer.

På tilsvarende måde kan man, land for land, beregne, hvordan den religiøse tilslutning er i hele indvandrergruppen. Metoden er forbundet med en vis usikkerhed, da man ikke ved, om sammensætningen af indvandrergrupperne svarer til sammensætningen i deres respektive hjemlande. Men det er nærliggende at antage, at hovedparten af indvandrerne fra et muslimsk land, hvor tilslutningen til islam ligger på op til 95-98 procent, er muslimer. Ligeledes må man formode, at hovedparten af indvandrerne fra et sydamerikansk land, hvor tilslutningen til den kristne kirke ofte ligger på 90-95 procent, er

kristne. Ud fra denne beregningsmetode er den religiøse fordeling blandt indvandrere og efterkommer i Danmark:

Kristne	34,1 pct.
Muslimer	44,0 pct.
Buddhister	3,7 pct.
Hinduer	2,6 pct.
Jøder	0,4 pct.
Andre	2,1 pct.
Ikke religiøse	2,6 pct.
Uoplyst	10,5 pct.

Tallene skal tages med den usikkerhed, der er forbundet med beregningsmetoden. Men de giver et fingerpeg om, hvordan den religiøse fordeling er blandt de 442.036 indvandrere og efterkommere, der var i Danmark pr. 1. januar 2004.

Kilde:

Beregningerne er foretaget på grundlag af oplysninger fra Tværkulturelt Center, Danmarks Statistik og håndbogen "Operation World".

Præst for 60 nationaliteter

■ Erik Adrian beskæftiger sig som indvandrerpræst med mange forskellige opgaver i løbet af en uge. Han har siden juni 1994 været ansat i Mødestedet og er desuden præst i Apostelkirken i Saxogade.

En stor del af tiden bruger han i caféen i Mødestedet, hvor der er åbent om eftermiddagen mandag-torsdag. Her er Erik Adrian vært sammen med de øvrige medarbejdere, og ofte kommer et par frivillige medhjælpere forbi for at snakke og spille pool med de besøgende.

Han er også med enten mandag aften, hvor der holdes Koinonia-møde med oplæg og gruppesamtaler om kristen tro, eller torsdag aften, hvor der en gang om måneden holdes gudstjeneste, og hvor der ellers er et højskoleagtigt program.

Besøg i moskéer

Herudover bruger Erik Adrian en del tid på at besøge mandeklubber og moskéer på Vesterbro.

- Disse besøg afføder altid en snak med nogle af de tilstedeværende – også om tro og religion. Jeg stiller spørgsmål om islam og muslimsk praksis og får på den måde mere viden om deres religion. Men det hænder også, at de spørger til min tro. F.eks. var

der en tyrkisk imam, som ville vide, hvad Det Nye Testamente siger om Jesu genkomst.

- Det er en berigelse at møde sådan et menneske, og det er spændende med den slags samtaler. Vi begynder et sted, hvor vi kan finde nogle ligheds-punkter, men vi finder hurtigt ud af, at der er ting, som skiller. Men når der er opbygget en tillid og opstået et venskab, kan vi tale åbent og direkte – også om det, vi er uenige om. Og som en ven kan jeg sige til ham, at det bedste, jeg kan ønske for ham, er, at han får den samme tro, som jeg har – og han vil lige så brændende ønske, at jeg får samme tro og overbevisning, som han har.

Det anfægter ikke mig, jeg vedbliver at være kristen – og han bliver sikkert ved med at være muslim. Men den slags samtaler er vigtige. For den forståelse, vi får af hinanden og hinandens tro, betyder, at han kan føle sig mere tryk i Danmark. For det kan give ham en oplevelse af, at det er OK, at han har sin tro.

- Samtidig styrker en sådan samtale mig i min tro. For ved at tale med muslimen får jeg set min tro fra en anden synsvinkel. Herved bliver jeg mere bevidst om min tro og ser samtidig nye aspekter af troen. F.eks. har disse møder bevirket, at jeg frem

for at se mit Gudsforhold som et herre-tjenerforhold i langt højere ser det som et forhold, hvor jeg er et Guds barn – altså et fader-barn-forhold, der er meget tættere end et herre-tjenerforhold, siger Erik Adrian.

Forståelse nedbryder fordomme

På baggrund af sine erfaringer er Erik Adrian overbevist om, at netop samtaler, kendskab og forståelse er det, der skal til, hvis man skal nedbryde fordomme og fjendebilleder mellem indvandrere og danskere.

- Den frygt, der er i forhold til islam, kan kun trives, fordi de fleste danskere ikke kender ret meget til muslimer. For når vi møder muslimer og bliver venner med dem, opdager vi, at selv om en mand hedder Mohammed og kommer fra en muslimsk kultur, siger det ikke noget om, hvorvidt vedkommende føler et tilhørsforhold til islam og kommer i moskeen. Måske gør han, men det er ikke givet, at Mohammed er religiøst engageret – ligesom man sagtens kan hedde Kristian, uden at man af den grund går i kirke eller tror på Gud.

- Mange danskere er også tilbøjelige til at tro, at alle de mørklødede personer, de møder på gaden, er muslimer – blot fordi de er mørklødede. Men de glemmer, at en del af dem faktisk er kristne. Nogle af dem er f.eks. armeniere, hvis land var det første, hvor kristendommen blev statsreligion. De kommer altså fra en kultur, der har været kristen meget længere end den danske, siger Erik Adrian.

» Det er vigtigt, at personen er klar over, hvad han eller hun døbes til. Det handler ikke om, at man får et andet navn og derved måske får lettere ved at få arbejde.«

- Den frygt, der er i forhold til islam, kan netop kun trives, fordi der er så få danskere, som kender muslimer og er venner med dem, indvandrerpræst Erik Adrian.

Dåbsundervisning

Som præst har han og cand.theol. Niels Nymann Eriksen fra Apostelkirken også undervist mennesker, som har ønsket at blive kristne. Nogle har han selv døbt, andre er blevet døbt af andre sognepræster på Vesterbro. Nogle af de døbte er kommet fra en muslimsk baggrund, andre fra en kinesisk eller jødisk. Samlet drejer det sig om mindst syv-otte personer, og i hvert tilfælde tager han dåbsundervisningen meget alvorligt.

- Det er vigtigt, at den kristne dåb ikke bliver en dåb fra noget, men en dåb til noget – nemlig til Kristus.

- Det er vigtigt, at personen er klar over, hvad han eller hun døbes til. Det handler ikke om, at man bare får et andet navn og derved måske får lettere ved at få arbejde. De skal vide, hvad de siger ja til i dåben – at de døbes til Jesus Kristus som deres frelser og Herre, siger Erik Adrian.

Verden kom til mig

Erica Ahlenhed, der er svensk, var volontør i Mødestedet fra september 2003 til maj 2004. Kort før hun stoppede skrev hun en lille artikel, hvor hun sammenfattede, hvad de ni måneder havde betydet for hende. Her er et uddrag:

"Jeg havde mange planer om at rejse rundt for at se verden. Men efter disse ni måneder har jeg lagt disse planer på is. Verden kom til mig. Jeg har mødt så mange forskellige mennesker, der kommer fra forskellige baggrunde, religioner og traditioner.

Det har været spændende og givende at komme hjem og besøge mennesker. Når man går ind ad døren, så kommer man til en helt anden verden. De historier, de kan berette, kunne lige så vel være hentet fra en roman – forskellen er blot, at disse historier er sande. Det er engang imellem svært at forestille sig, hvordan de har det, når man selv har det så godt. Deres åbenhed har forbavset mig. Jeg er vant til, at man er mere reserveret, men disse mennesker er åbne, varme og kærlighedsfulde.

Når jeg tænker efter, så har jeg en lille familie i Danmark. Jeg har en række mødre, en storebror og en lillesøster samt en lang række nye venner."

Religionsmøde ved poolbordet

■ Han læner sig ind over det grønne bord, placerer venstre hånd på bordet bag den hvide kugle og lægger køen til rette i fordybningen ved tommelfingeren, sigter, kigger på den brune 7'er, sigter igen og støder voldsomt til den hvide, som rammer den brune med stor kraft, men ingen kugler ryger i hul. Turen går videre til næste spiller, som forsigtigt støder en kugle i hul. Han gør klar til sit næste forsøg.

De er begge kurdere – den ene kristen, den anden muslim.

- Vi kommer fra et område, hvor det ikke spiller så stor rolle, om man er kristen eller muslim, siger den ene.

De to er venner, og de har først og fremmest deres identitet i, at de er kurdere. Lige nu spiller de på hvert sit hold, den ene i makkerskab med en dansker, den anden med en iraner. Det illustrerer det brogede fællesskab, der udfolder sig i Mødestedet – og der er plads til at ærgre sig, når man misser et nemt stød, til at drille hinanden og til at juble, når vinderstødet sættes ind.

For tiden kigger de kurdiske venner tit indenfor, når Mødestedet har åbent. De er nemlig begge arbejdsløse. Den ene blev for nylig fyret som kantine medarbejder, fordi firmaet flyttede. Den anden har været arbejdsløs i længere tid. Han har tidligere været køkkenmedarbejder og skulle da ofte arbejde om aftenen, så da kom han ikke så tit. Han er kurdisk flygtning fra Irak og er nu blevet dansk statsborger. Han bor alene med sin lille datter, der

er i daginstitution om dagen, fordi hans kone, der opholder sig i et andet land i Mellemøsten, ikke kan få familiesammenføring.

- Det er hyggeligt at komme her og møde venner, for vi er ensomme. Og medarbejderne kan hjælpe, hvis der er problemer, som det kan være svært at tackle, siger han.

Et livligt cafémiljø

Normalt er der livlig aktivitet ved poolbordet om eftermiddagen, hvor de besøgende fortrinsvis er mænd. Andre sidder og snakker over en kop kaffe eller te ved det runde bord, rygerbordet, der står ved siden af billardbordet. Et par medarbejdere, og ofte nogle frivillige, er også med i samtalerne – og ved poolbordet.

Dette hjørne virker som et livligt café-miljø, hvor man snakker om løst og fast og hører til hinandens velbefindende. En spørger til priser på internet-forbindelser, en anden vil gerne vide, hvor han kan lære noget om fotografering. En tredje ønsker hjælp til at forstå indholdet af et brev fra politiet.

Men nogle gange udvikler der sig også pludselig samtaler om Gud og tro. Måske begynder det med, at en muslim spørger, hvad Bibelen siger om fortællelse. Eller en kristen spørger en muslim om betydningen af ramadanen (muslimernes fastemåned). Eller en hindu vil vide, hvad kristendommen siger om livet efter døden. Spørgsmålene er mange, og på den måde bliver poolhjørnet ramme

om et religionsmøde – ikke blot mellem kristne, muslimer og hinduer, men også mellem sekulariserede mennesker, der ikke går ret meget op i deres religiøse rødder, og troende for hvem, religionen er mere end kultur.

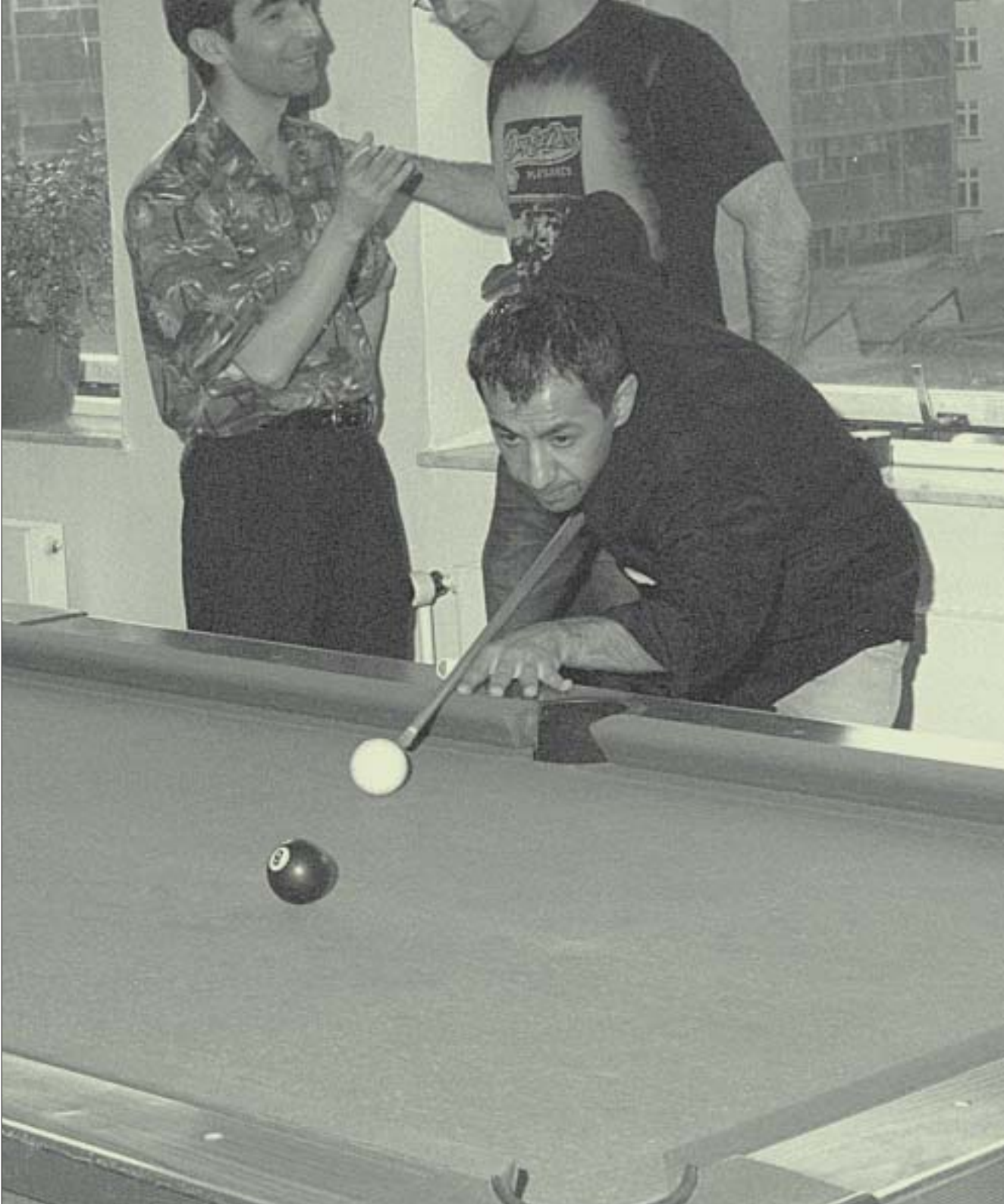
Der foregår et religionsmøde – siger vi med et fint begreb. I virkeligheden er der tale om, at mennesker med forskellig religiøs og kulturel baggrund mødes, hygger sig og taler om deres liv – herunder de store spørgsmål om liv og død, Gud og tro og meningen med tilværelsen.

Bryder isolationen

Mødestedet kunne godt eksistere uden poolbordet. Det gjorde det faktisk i de første 15 år. Men indvandrerpræst Erik Adrian er ikke i tvivl om, at det har stor betydning for fællesskabet, at man kan spille pool.

- Når man møder et menneske, som er modløst og ikke har noget særligt håb for fremtiden, kan det være med til at bryde isolationen, hvis man kan tage et spil skak eller backgammon. Men hvis man kan få kroppen med, som i pool, løsner det lidt ekstra. Så har man det lidt sjovere sammen, siger han.

Poolbordet er et af samlingsstederne i Mødestedet. Det er for det meste mænd, der spiller, men nogle gange blander kvinder sig også i spillet.

Indblik i muslimske kvinders dagligdag

Wendy Juul Mikkelsen var i efteråret 2003 i et fire måneders praktikophold i Mødestedet som led i sit studium i religionsvidenskab.

- Det har været utroligt spændende at møde kvinder, som for de flestes vedkommende er muslimer. Det har været en udfordring, men det har også været enormt berigende. For jeg har mødt så mange fantastisk søde og interessante mennesker. Jeg har haft mulighed for at tale med dem og høre, hvordan deres liv former sig her i Danmark, hvad de har af problemer og tanker og overvejelser om tilværelsen. Det ville jeg aldrig nogensinde have fået, hvis jeg ikke var kommet her. Det er jo sjældent, man lige stopper en kvinde med tørklæde på gaden og spørger: "Hvordan har du det?" Og det er noget, man ikke kan læse sig til.

- På studiet har vi lært om islam, og hvordan det er at leve i et pluralistisk samfund, men vi har ikke lært noget om, hvordan man som enkeltindivid færdes i det. Det har jeg fået indblik i ved at være i praktik her.

- Tingene er ikke så sort-hvide, som man nogle gange gør dem til. Selv om nogle sager godt kan ligne hinanden, så er ansigterne forskellige. Man oplever succes historier, men der er også triste skæbner, hvor man står tilbage med en følelse af afmagt, fordi man ikke kan hjælpe, siger Wendy Juul Mikkelsen.

Kristen gudstjeneste i et tværkulturelt miljø

■ Korset hænger centralt på væggen bag præsten. Vi er til gudstjeneste i Mødestedet, den tredje torsdag aften i måneden. Her kommer stort set de samme mennesker, som kommer de øvrige torsdage – 40-45 personer, der etnisk, kulturelt og religiøst er en broget flok. Danskere, pakistanere, iranere, kinesere, kurdere, brasilianere, nepalesere – kristne, muslimer, hinduer og mennesker fra andre religiøse baggrunde.

Når fællesspisningen er forbi, flyttes der rundt på møblerne, så der bliver plads til et alter med kors og to lys.

Ved begyndelsen af gudstjenesten kan deltagerne tænde et lys i det ene hjørne af lokalet – f.eks. som en bøn til Gud for sig selv, for et andet menneske, som en tak eller hvad man nu gerne vil bringe frem for Gud. En efter en tænder en halv snes mennesker et fyrfadlys ved Kristuslyset. Herefter synges et par salmer.

Senere læses prædikenteksten – først på dansk, siden på farsi, urdu og kinesisk – af deltagere, som taler de pågældende sprog. Denne aften er det Mødestedets leder, Thyra Smidt, der prædiker. Efter endnu en salme går man over til kirkebønnen. Mødestedet har sin egen bøn, der består af fire dele, og fire deltagere beder hver en del af bønningen. Bagefter beder alle Fadervor, og indvandrerpræst Erik Adrian lyser velsignelsen.

Efter gudstjenesten flyttes sofaer og borde tilbage til deres vante pladser, og deltagerne får sig en snak over en kop kaffe eller tager et spil pool ved billardbordet.

Anderledes gudstjeneste

En af dem, der tit kommer, er Kanchan. Hun er fra Nepal og kom til Danmark for 11 år siden, efter at hun og hendes danske mand først havde boet to år i Nepal. Næsten lige siden hun kom hertil, har hun haft kontakt til Mødestedet. Nu kommer hun som regel kun torsdag aften, da hun om dagen arbejder som dagplejemor.

- Gudstjenesterne her er lidt anderledes end i folkekirken. Jeg kan godt lide, at vi kan være med til selv at vælge, hvilke sange vi skal synge. Jeg kan også godt lide, at vi f.eks. beder for alle mennesker på Vesterbro, siger Kanchan. Hun er hindu, men gik som barn i en kristen missionærskole i Nepal, hvor der også blev undervist i kristendom, og som barn fejrede hun ikke kun hinduistiske ceremonier.

- I mit hjem fejrede vi både jul, buddhistiske fester og den muslimske fest, der afslutter ramadanen. Så vi fejrede fire religioner. Det var mine forældre, der bestemte, at det skulle være sådan, fortæller Kanchan.

Samtaler om kristendom på tværs af kulturer

■ Feri, der er iransk flygtning, begyndte at komme i Mødestedet midt i 2003. Han møder primært op mandag aften, når der holdes Koinonia-møde, men også nogle gange torsdag aften.

Koinonia, der arrangeres i samarbejde med to folkekirker på Vesterbro, er et tilbud til Mødestedets brugere og andre, der ønsker at vide mere om kristendom. Møderne holdes mandag aften klokken 18, hvor deltagerne begynder med at spise sammen. Hver gang er der et kort oplæg om den kristne tro, og bagefter deles man op i grupper, hvor man taler om oplægget.

Der er både en dansktalende gruppe og grupper på andre sprog. Den dansktalende gruppe ledes af journalist Inger Dahl fra Eliaskirken, en engelsktalende gruppe af cand.theol. Niels Nymann Eriksen fra Apostelkirken, og en farsitalende gruppe af Daniel Momtahanny (iransk flygtning, der har fået asyl i Danmark og nu er ansat som volontør i Mødestedet).

Fællesskab

Koinonia er et græsk ord, der betyder fællesskab – både det fællesskab, mennesker kan have indbyrdes med hinanden, og det fællesskab, mennesker kan få med Gud gennem troen på Jesus Kristus.

- Det er dejligt med et fællesskab, hvor man kan tale om sin tro med andre. Det er ikke nok bare at læse Bibelen for sig selv, man har brug for at være sammen med andre og tale om indholdet.

- Det kan også være en hjælp til at forstå Bibelen, at der kommer mennesker, som taler forskellige sprog. For så hører man, hvordan versene er oversat på forskellige sprog. Og det kan være en hjælp til at forstå et vers, man ikke helt forstår på sit eget sprog, siger Feri, der taler både farsi, engelsk og dansk.

En forandret ven

Han flygtede fra Iran i 1985, fordi han som soldat ikke ønskede at deltage i Irak-krigen. Han var også i hemmelighed begyndt at læse i Bibelen. Det skyldtes, at en af hans venner, der var kommunist, var blevet kristen.

- Jeg kunne se på ham, at der var sket noget i hans liv. "Du ser så glad ud," sagde jeg til ham, og så fortalte han, at han var kommet til tro på Jesus, fortæller Feri, som herefter selv begyndte at studere Bibelen. Efter flugten fra Iran har han boet to år i Tyskland, fem år i Californien og resten af tiden i Danmark.

Feri er glad for at kunne tale om Bibelen og Gud med folk fra forskellige lande.

Gudstjeneste for kinesere

Søndag formiddag ved 10-tiden samles en lille gruppe kinesere i Mødestedets lokaler, hvor de har gudstjeneste på kinesisk. De begynder med at synge fire-fem sange og salmer, og imens dukker yderligere to-tre personer op. Deltagerne sidder rundt om det store bord. Der er termokander med varm kinesisk te på bordet, og gudstjenesten foregår i en afslappet atmosfære. Hver deltager har en kinesisk bibel, og under prædikenen – der foregår i dialogform – bliver der flere gange læst højt fra Bibelen på skift af deltagerne. Efter bibelundervisningen synges endnu et par salmer, før gudstjenesten slutter ved 11.30-tiden.

Arbejdet ledes af pastor Stefan Chia, der bor i Malmø. Det begyndte for ti år siden, og i de seneste fem år har gruppen holdt søndagsgudstjeneste i Mødestedets lokaler.

Pastor Stefan Chia fortæller, at nogle af deltagerne er kristne, mens andre er søgende, og at målet med bibelundervisningen er, at mennesker kommer til tro og omvender sig. I årenes løb er over 25 kinesere blevet døbt. Nogle af dem kommer stadig i den kinesiske gruppe, andre er rejst hjem eller flyttet til andre dele af Danmark. De kinesere, der holder møder i Mødestedet, er en af flere kinesiske grupper og menigheder i Danmark. Der bor i alt 6677 kinesiske indvandrere og efterkommere her i landet.

Malerierne er hendes liv

■ - Jeg er nødt til at male, ellers kan jeg ikke leve, siger Shohre. Hun er en af de iranske flygtninge, der kommer i Mødestedet. Hun fik asyl i Danmark i slutningen af 2003, blandt andet fordi hun havde haft en udstilling, hvor der blandt de udstillede billeder var nogle, som viste overgreb mod iranske kvinder.

Shohre, der har læst kunsthistorie og undervist i billedkunst i Iran, har udstillet flere steder i Danmark, blandt andet i medborgerhuset på Nørre Allé på Nørrebro og to gange i Mødestedet. Da vi taler med hende i sommeren 2004, er hun klar med en ny serie billeder – og på udkig efter et galleri eller lignende, hvor hun kan udstille.

- Jeg udtrykker mig gennem mine malerier. De udtrykker mine følelser i forhold til mig selv og mine omgivelser. Når jeg er færdig med et billede, føler jeg mig mere fri og afslappet.

- Billederne er meget forskellige – for jeg har forskellige følelser, og dagene er forskellige. Sådan er livet. Jeg beslutter ikke på forhånd, hvordan billederne skal være. Det kommer, når jeg går i gang med dem, siger Shohre.

Hun hørte om Mødestedet på sit dansk kursus.

- Jeg begyndte at komme her, fordi jeg ønskede at vide mere om kristendommen, siger Shohre, der kommer fra en muslimsk baggrund.

- Jeg er hverken kristen eller muslim. Men jeg er heller ikke ateist, for jeg tror på Gud.

- Jeg sætter pris på, at mennesker er venlige, så er det ikke så afgørende, om de er kristne eller

muslimer. Spørgsmålet er, hvordan man får kontakt med Gud. Jeg har fundet min vej, siger Shohre. Hun læser både i Koranen og Bibelen og andre bøger – og har her fundet inspiration til nogle af sine billeder.

Shohre ved et af sine yndlingsmotiver.

Det armenske alfabet, der har 39 bogstaver, stammer tilbage fra begyndelsen af 400-tallet.

Børnene undervises også om Armeniens historie, hvor kristendommen blev statsreligion i 301.

Børnene lærer også armenske sange, som de synger med stor glæde.

Kulturskole for armenske børn

■ Hver anden lørdag tager 20-25 børn turen til København. Nogle har deres mor med, eller måske begge forældre. De kommer fra Holbæk, Køge, Roskilde, Ringsted og andre steder på Sjælland, heriblandt Sandholmløjren, Kongelunden eller andre asylcentre. Børnene har mindst to ting til fælles: De er armeniere, og de er på vej til Mødestedet, hvor de skal mødes kl. 12.

Her venter der dem et daglangt program, før de ved 19-tiden kan vende tilbage til deres respektive hjem. Men børnene ser ud til at nyde det. "Vil du høre en sang," spørger de ivrigt, da vi er på besøg i en af pauserne.

I Mødestedet bliver de undervist i armensk, så de kan lære at læse og skrive deres modersmål. De lærer armenske sange, og de indøver teater- og dramastykker, som de optræder med ved arrange-

menter i kirker og foreninger. Primus motor i alt dette er Anna Simonian, der får god hjælp af nogle af sine landsmænd, som underviser i armensk og sang og musik.

Hun kalder lørdagsskolen for en kulturskole.

- Vi lærer børnene armensk, for de er blevet meget danske, og mange af dem kan ikke læse og skrive armensk. Vi ved ikke, hvad der venter os i fremtiden. Men det er vigtigt, at vi holder det armenske ved lige, så børnene kan klare sig, hvis vi en dag vender tilbage til Armenien – ellers bliver det hårdt at vende tilbage, siger Anna Simonian.

Hun kom til Danmark i 1993 som flygtning på grund af konflikten med nabostaten Aserbajdsjan om den armenske enklave Nagornij Karabakh. Konflikten drev ca. en million mennesker på flugt.

- Vi håber stadig meget at komme tilbage til

Armenien, siger Anna Simonian. Hun arbejder som pædagog og lærer i en børnehaveklasse og i skolefritidsordningen, hvor der kommer 90 børn.

Både i sit daglige arbejde og i arbejdet med de armenske børn, bruger hun teater- og dramastykker.

I 2001 fejrede armenierne 1700-års jubilæet for, at Armenien i 301 som den første nation i verden indførte kristendommen som statsreligion. I den forbindelse indøvede Anna Simonian et teaterstykke med børnene. Stykket handler netop om det armenske folks historie og dets dybe rødder i kristendommen.

Under Første Verdenskrig blev 1,5 millioner armeniere dræbt eller døde af sult under et tyrkisk folkedrab på den armenske befolkning, og 2,5 millioner armeniere blev fordrevet fra deres hjemland.

MØDESTEDET

Valdemarsgade 14, 3

1665 København V

Tlf. 33 21 27 03

Fax: 33 21 27 29

E-mail: moedested@danmission.dk